

Förord

Inte nog med att vår förening är en av de äldsta föreningarna i Stockholmsförbundet, vi är nog den förening som lyckats bevara mest material, såsom protokoll från styrelsemöten och årsmöten.

Det har varit en fröjd att inför detta jubileum gå igenom över 20 pärmar av historik, och därtill söka extra material från exempelvis Svenska Dagbladets historiska sidoarkiv. Man imponeras av det ideella engagemang som så många genom åren har lagt ner.

Det togs fram en "minneskavalkad" vid Spånga högerförenings 40-årsjubileum 1968. Detta har fyllts på under de jubileer som tagit plats sedan dess, och har varit den främsta. Deras slutord är en lämplig inledning för denna jubileumstext 50 år senare:

"Vi vill avsluta denna kavalkad med en förhoppning om att föreningen får arbeta vidare och utvecklas till en ännu bättre och aktivare organisation på det lokalpolitiska planet."

Nu siktar vi mot valseger 2018, och mot att bli en pigg och frisk 100-åring!

Dennis Wedin, föreningsordförande

Spånga Moderata förening växer fram

År 1914 blev lantbrukare Axel Wahlgren invald i Spånga kommunalfullmäktige. Då via den lokalt borgerliga beteckningen "De förenade" som fick 8 mandat mot arbetarpartiets 7 mandat. Ett exempel på aktuella lokala frågor under denna tid var att Solhems municipalsamhälle önskade en utbrytning ur Spånga kommun. Något som avslogs 1913 "på grund dels av geografiska skäl och dels ekonomiska hinder."

Axel Wahlgren var i yngre år verksam som jordbrukare på Mörkö och hade 1913 tillträtt arrendet Nälsta gård. Hans namn var lokalt välkänt exempelvis för att han bland annat upplät sin mark för fältridklubbens tävlingar, en 5000 meter lång bana med 17 hinder.

Hans första mandatperiod i kommunalfullmäktige präglas av att första världskriget pågår. År 1917 rapporterar exempelvis Svenska Dagbladet att Spånga i en skrivelse till jordbruksministern vädjar för att Spånga kommun i fråga om brödransoneringen "icke få jämföras med en vanlig landskommun, hvars befolkning möjligen kan reda sig med nuvarande brödransonering." Många av Spångas invånare hade skola och arbete i staden, och det ansågs att man under lång arbetsdag i stan inte kunde leva på matsäck eller en knapp automatmåltid med bröd, och att Spångaborna därför hade ett större behov av påbrödskort.

Axel Wahlgren

Det tog Axel Wahlgren en mandatperiod för att 1918 bli ordförande för kommunalnämnden, som fram till kommunreformen 1971 motsvarade dagens kommunstyrelse. Han behöll inte uppdraget ytterligare mandatperioder, men fortsatte vara engagerad. Den lokala borgerliga samverkan fortsatte, men genom olika uttryck. Axel Wahlgren blev exempelvis omvald 1926 under nya beteckningen "Samarbete för Spånga kommun".

Om man jämför det valresultatet 1914 med 1926 är det en stor skillnad. År 1914 hade 488 röstande gett 5 391 röster på "de förtrogna" vilket gav 8 mandat, och 556 röstande gett 5 132 röster på Arbetarpartiet vilket gav 7 mandat. 1919 avskaffades den graderade rösträtten, och 1926 blev valresultatet 1 486 röster för arbetarpartiet, därav 1 335 för Socialdemokraterna (19 mandat) och 151 för Kommunisterna (2 mandat) samt 622 röster (9 mandat) för "Samarbete för Spånga kommun". En stor förändring var att kvinnor nu hade rösträtt samt var valbara, men just 1926 gick endast 3 av totalt 30 mandat till kvinnor.

Det måste ha varit turbulent att inför varje lokalval hitta fungerande valsamverkansformer för att ge ett alternativ till de organiserade socialisterna. Allmänna valmansförbundet hade grundats 1904 som en gemensam kampanjorganisation för de högergrupper som fanns i riksdagens två kammare. Men detta var länge endast samverkan på nationell nivå.

Det börjar växa fram lokala förbund och föreningar under Allmänna valmansförbundet, och det tar fram till 1928 tills det för Spånga församling skapas en egen förening. De första tio åren fungerar det i stort sett som kampanjorganisation inför valen. Föreningsårsmöten ordnas för att nominera kandidater och samla in pengar till valrörelsen.

Det är under Stockholms läns västra domsagas Moderata förbund som Spånga Moderata förening bildas den 26 februari 1928 – vid sitt första årsmöte på Nälsta gård. Till ordförande valdes Nälsta gårds arrendator lantbrukare Axel Wahlgren. Till styrelsen invaldes också bland annat Sigfrid Jansson från Akalla.

När Axel Wahlgren lämnar över som föreningsordförande till trädgårdsmästare Carl Sköldqvist 1935 är det på Svahns Kafé, och länsförbundets ordförande riksdagsman Lundqvist höll föredrag i monopol- och folkpensioneringsfrågorna.

Det var en del svårigheter under föreningens första decennium. 1937 var exempelvis antalet deltagare vid årsmötet så lågt, att ett antal medlemmar måste

hämtas för att årsmötet skulle kunna genomföras. Året därefter startas dock föreningen Spånga Högerkvinnor för att uppmuntra kvinnligt deltagande.

Spånga Högerförening 1939

18 personer var närvarande vid årsmötet den 16 mars 1939. Högst upp på agendan var namnbyte till Spånga Högerförening, men andra viktiga punkter var valet av Vilhelm Öhrström till ny ordförande, samt "ett fosterländskt" anförande från ombudsman Carl Magnusson.

I riksdagsvalet efterföljande år ökade högerns röster marginellt. Det fanns dock fortsatta svårigheter för föreningen. 1940 infann sig enbart 11 medlemmar på årsmötet. Under verksamhetsåret hade också Vilhelm Öhrström avlidit. Till ny ordförande valdes därför Sten Sköldqvist.

Föreningen anordnar tillsammans med folkpartiets Spångaavdelning och socialdemokratiska socialistiska arbetarkommunen i Spånga en Finlandsafton, där kyrkoherde Gwalli talade på ämnet "Två brödrafolk".

År 1941 upprättar föreningen ett postgirokonto. Kassarapporten slutade på 104 kronor. Man försöker också hjälpa till med nyrekrytering till lokala ungdomsföreningen.

När Sten Sköldqvist 1944 lämnar över ordförandeskapet till ingenjör John Carlstedt får han en avtackning för sitt tio år långa engagemang i föreningsstyrelsen. Kassarapporten är nu uppe i 421 kronor.

Fredens år 1945 präglar också föreningen som på sitt årsmöte lyssnar på ombudsman Sahlin tala om evakueringen av finska flyktingar. Men efterföljande år präglas av stora lokala stridigheter med folkpartiet inför stundande kommunval. Föreningen vill fortsätta den valsamverkan som ditintills har gällt i kretsen, men det krävs en rad olika möten med folkpartiet för att de ska gå med på en gemensam lista. Dessa stridigheter kommer att bestå, och kommunvalet 1946 blir sista gången som det sker en lokal valsamverkan med Folkpartiet.

Byggnaden Fristad fungerade denna tid som både ålderdomshem och samlingsplats för kommunens olika organ.

Sammanlagning med Stockholm stad och Stockholmsförbundet 1949

I januari 1949 går större delen av Spånga upp i Stockholm stad, och Spånga Högerförening blir därmed också en del av förbundet Högern i Stockholm stad. Föreningen inleder detta år ett intimt samarbete med Bromma högerförening. Tillsammans beser föreningarna, under

Fullmäktigeledamöter Spånga 1948. Källa: Filmarkivet/Spånga

sakkunnig ledning, tunnelbanan. Antalet medlemmar vid årets slut är 86. Kassareporten är på 92 kronor, och föreningsstyrelsen börjar väljas på två år.

Detta är också första året som föreningen inleder en riktad kampanj till specifik målgrupp. Riksdagsman doktor Andersson har lagt fram ett sambeskattningsförslag i riksdagen, och föreningen upprättar en förteckning på 50 sambeskattade familjer som inte är medlemmar, som ska få riktad information om förslaget.

År 1950 håller den nyvalde högerledaren Jarl Hjalmarsson ett anförande på årsmötet den 10 februari. I kommunvalet samma år ingår Spånga för första gången i den 6:e kretsen till stadsfullmäktigevalet. Högern går fram med tre listor och en tjänstemannalista i Stockholm. På den sistnämnda finns föreningsordföranden John Carlstedts namn antecknat. I valrörelsen tar föreningen inspiration från Solna Högern, och organiserar hembesök. All valsamverkan med Folkpartiet har upphört, samma år går högern fram med två listor och dubblar mandaten i kyrkofullmäktige till fyra mandat.

Kommande mellanvalsår riktas fokus på ekonomi och medlemsvärvning. Det beslutas att uppta kollekt med 50 öre per person för att förbättra föreningens ekonomiska situation, och därefter arrangera en insamling där man får ihop 11 kronor. Inflyttningen i Blackeberg innebär en stark medlemstillströmning, och föreningsstyrelsen beslutar bland annat om en värvningskampanj i Vällingby.

Resultatet är tydligt. 1952 är medlemsantalet 131 personer, 1954 har det vuxit till 147 personer. 1953 har föreningen 27 kronor, 1954 har ekonomin förbättrats till hela 294 kronor. Inklusive intäkterna från det kaffe som serverades på årsmötet för det otroliga priset av 2,50 kronor.

Vällingby byter sig ur föreningen 1955

1954 diskuteras den 15 januari för första gången frågan om att bilda en ny förening i Vällingby. Föreningsordförande Carlstedt och ombudsman Sahlin får i uppdrag att kontakta intresserade personer, och den 24 februari bildas så en sektionsstyrelse för Vällingby, inklusive Räcksta, Grimsta, och Hässelby gård. Ordförande blir civilekonom Didron.

Detta år utökas antalet ledamöter i kyrkofullmäktige med 5 mandat. Högern lyckas ta samtliga nya mandat och får totalt nio platser.

År 1955 är ett sorgens år då såväl föreningens ordförande och vice ordförande avlidit under året. De avtackades på årsmötet postumt för sina fina insatser i

föreningen. Med sina över 10 år som föreningsordförande är John Carlstedt en av de två som tjänstgjort längst period. Till ny ordförande valdes Erik Unge, och Sigfrid Jansson som ingick i föreningsstyrelsen redan 1928 valdes till vice ordförande.

Vällingby Högerförening bildas den 23 februari 1955 och det sker därför en naturlig medlemsminskning för Spånga högerförening till 113 medlemmar. En värvningskampanj under hösten gav 10 nya medlemmar.

Borgarrådet Agrenius talar på årsmötet den 14 mars 1956 om stadens slutgiltiga planer för utbyggnad av södra Spånga samt exploatering av södra Järva. Årsmötet skickade med att försiktighet borde iakttas vid exploateringen av södra Järva.

Föreningen genomför en populär aktivitet den 24 oktober, ett besök på S:t Eriks bryggeri där såväl stark- som burköl kunde provas. Närmare hälften av föreningens medlemmar deltar med uppåt 50 deltagare.

Kommande mellanvalsår fortsätter ekonomin att vara ett problem. Årsmötet beslutar 1957 att åter be om bidrag från alla medlemmar, denna gång på 2 kronor. Detta ger 275 kronor. Därutöver ber man om ett bidrag från förbundet på 100 kronor per år, vilket gör att kassan vid årets slut uppgår till 417 kronor.

Uppsving för medlemsantalet 1959

Årsmötet äger den 26 februari 1959 rum på restaurang Spången. Ny ordförande blir direktör Gunnar Hallenheim. Verksamheten ökar kraftigt, man besöker Skandinaviska banken, Münchenbryggeriet, Hasselblads samt Svea flygflottilj.

Våravslutningen sker bland fornlämningarna på Järvafältet. På hösten ordnas en mycket lyckad fest med mat och dans på restaurang Spången. Man satsar hårt på medlemsvärvningen och lyckades mycket tack vare ordförandens egen insats öka antalet medlemmar från 120 till 351.

År 1960 hålls årsmöte med partiledare Jarl Hjalmarsson på Spånga Folkets hus med 200 personer som slutit upp. Ekonomin stärks främst på grund av alla nyvärvningar, så man har uppåt 2 455 kronor i kassan vid årets slut.

Föreningen har också initierat en dialog med ungdomsdistriktet för att få tillstånd en ny start av ungdomsförening i Spånga. Efter att en interimsstyrelse blivit utsedd, har ungdomsföreningen årsmöte 1960 med Hans Mothander som föreningsordförande. Bengt Akalla blir vald till styrelsen.

Samma år är det riksdagsval, med en intensiv valkampanj i Spånga som avslutas med en bilkortage genom samhället. Bilarna är helt täckta med Högerns affischer. Generellt går högern tillbaka i valet men det konstateras i tidningen Västerort att Spånga Högern klarat sig bra.

Hässelby byter sig ur föreningen 1961

Året 1961 tillskriver föreningsstyrelsen, ihop med Vällingbyföreningen, till förbundet om bildandet av tre föreningar: Spånga, Vällingby och Hässelby. Medlemsantalet blir sedermera lidande av detta och allt färre kommer på möten. Antalet medlemmar sjunker med 78 stycken och en analys som görs är att det är TV:n som börjar sätta sina spår. Exempelvis måste en höstfest ställas in på grund av dåligt intresse.

År 1962 opponerar sig föreningen mot nedläggningen av polisstation i Spånga, som planeras i samband med att en ny polisstation i Vällingby byggs. Föreningen begär stöd från borgarrådet Agrenius mot nedläggningen.

I kyrkovalet går Spånga och Vällingbyföreningarna fram med gemensam lista, som toppas av Sigfrid Jansson. Det blir en borgerlig seger.

År 1963 avtackas Sigfrid Jansson efter hela 35 år i styrelsen. Samma år protesterar föreningen mot att Spånga Folkets hus skulle övertas av barnavårdsnämnden. Istället anses att huset bör säljas till ett privat företag.

I samband med att Sovjets regeringschef Chrusjtjov besöker Sverige skickar Estniska Nationalrådet brev och trycksaker till föreningen. Dessförinnan har föreningen samlat in 110 kronor till det Estniska Nationalrådet för stöd.

Exploatering av södra Järva 1965

Året 1965 anser föreningen att mycket av servicen i gamla Spånga hotas i samband med att exploateringen av södra Järva står för dörren. Föreningen tillskriver Medicinalstyrelsen, Apotekarsocieteten m.fl. angående Spånga apoteket. Vidare framförs synpunkter och önskemål om Spångabiblioteket. Styrelsen tillsätter en speciell arbetsgrupp som ska bevaka och lämna synpunkter på stadsplaneförslag vad gäller södra Järva. Två föreningsmöten genomförs, det första om gamla Spånga, det andra om det framtida Spånga.

Medlemsantalet går detta år från 205 till 178. Det tillförs 20 nya medlemmar men 47 lämnar. Framförallt kopplat till en skärpning av kravet på betald medlemsavgift på förbunds nivå, men också på grund av att sju flyttat från föreningsområdet och ett dödsfall.

År 1966 talar riksdagsman Astrid Kristensson om svensk politik just nu. Föreningen tar initiativ

Spånga station 1966

till en lokal valdebatt med socialdemokrater och folkpartister i Bromstens medborgarhus. Medlemsantalet är 176 stycken, i kassan 1090 kronor.

Föreningen fokuserar på att lägga synpunkter på stadsplaneärenden, och initierar brevväxling med borgarrådet Sven Johansson om att allt sker i sådan hast att man inte hinner invänta synpunkter. Många av synpunkterna som föreningen inlämnar visar på en klarsynthet i hur de nya områdena kommer att uppfattas när de står klara. I kommunfullmäktigevallet blir det seger i Stockholm stad, med 1 612 röster på högern i Spånga. Inför kyrkofullmäktigevallet diskuteras valsamverkan med Folkpartiet, men så blir inte fallet.

År 1967 genomför övriga Högerföreningar i Västerort för första gången ett gemensamt årsmöte, och lyssnar till partiledare Yngve Holmberg som beskrivs som ett "charmtroll". Hans Mothander blir vald till ordförande i föreningen. Årsmötet diskuterar bland annat genomfartstrafiken i Spånga centrum.

Detta år startar Spånga Konservativa Skolungdomsförening vid Spånga gymnasium, med Lisbeth Grunditz som första ordförande. Detta blir en nystart för områdets ungdomsverksamhet, och året därefter startar HUF-föreningen igen som legat nere de senaste åren.

År 1968 avhålls årsmöte i Spånga församlingshus, i samband med detta firas också föreningens 40-årsjubileum. Medlemmarna uppmuntras att klä sig i 20-talskläder. Riksdagsman Bertil Lidgard talar och den lokala tidningen Västerort rapporterar bland annat att när man skulle kora kvällens mest väldressade dam, fick man ge upp, och det besluts salomoniskt att samtliga damer skulle få dela förstapriset – en flaska vin.

Från tidningen Västerort 1968

Fyra av de senaste årens tidigare ordförande i Spånga högerförening — fr. v. hrr Erik Unge, Gunnar Hallenheim, Gunnar W. Lindberg och Gösta Hallme — pratar minnen på jubileumsfesten.

De fyra högerorganisationernas i gamla Spånga ordförande: kvinnoklubbens fru Inga Stålquist i "camp" charlestonklänning från 20-talet, skolungdomsföreningens fröken Lisbeth Grunditz, "stora" högerföreningens bas Hans Mothander, samt Bengt Akalla, ungdomsklubbens ledare.

I april anordnas ett möte i Spånga läroverk tillsammans med Högerns centrala arbetarråd dit 500 fackföreningsanslutna personer inbjudits. Cirka 100 personer deltog och fick höra på riksdagsmännen Yngve Holmberg, Allan Åkerlind samt Filip Fridolfsson. Kvinnoföreningen bjöd på öl och korv.

Detta riksdagsval driver föreningen en aktiv valrörelse med bland annat en debatt "mellan de fyra demokratiska partierna i Spånga". Cirka 80 medlemmar deltar i valrörelsen, vilket är rekord. I Spånga får högern 1 657 röster.

Moderata Samlingspartiet i Spånga 1969

Konservativa studentförbundets ordförande Anders Wijkman hoppar in för Ulf Adelson och talar på årsmötet den 31 januari 1969. Kvinnoföreningen ordnade med förplågnaden, öl, landgång, kaffe och tårta. Föreningen engageras allt mer i utbyggnaden av norra Järva. Man försöker nå ut till de boende i Tensta mer och inbjuder till möte i Tensta, men endast 4 icke medlemmar sluter upp. Man diskuterar andra vägar att nå de boende.

År 1970 talar Sjukvårdsborgarrådet Sven Johansson för 65 medlemmar om 7-kronorsreformen och planeringen av den öppna och slutna vården i Storstockholm. Årsmötet ställer sig bakom föreningsordförande Hans Mothander motion om att Bromma flygplats med tillhörande områden ska exploateras för bostadsändamål, att dessa planer "byts ut" med norra Järvafältets planerade utbyggnad, och att inrikesflyget överflyttas till Arlanda. I svar på ett medlemsförslag som inkommit via post, uttalar föreningsstyrelsen att det är utsiktslöst att få tillstånd en privat busstrafik.

Den 12 maj deltar föreningen i stort valupptaktsmöte i Vällingby med riksdagsman Gösta Bohman som talare. Utbildningsverksamheten intensifieras, studiecirkelarna "val 70" samlar 14 grupper och "kommuner på 70-talet" 3 grupper. Medlemsantalet ökar till 321 medlemmar, varav 93 ungdomar. Valrörelse bedrivs intensivt, med 80 medlemmar som hjälper till som valsedelsutdelare. Valresultatet blir dock en besvikelse.

I slutet av 1970 skriver föreningsstyrelsen till partiets valberedning angående val av partiledare. Man konstaterar att det står mellan Yngve Holmberg och Gösta Bohman, men att båda visat att de ej kan samarbeta, och därmed bör ingen av dem väljas. Föreningen önskar en ledare som kan få hela partiets förtroende, men nominerar inget namn.

Under 1971 fortsätter medlemsantalet öka till 353 medlemmar, den största ökningen i förbundet. Detta år avskiljs Järvaområdet som bildar en egen förening, med överstelöjtnant Helge Englund som första föreningsordförande. I ungdomsförbundet slås dock Spånga MUF ihop med Vällingbyföreningen som också inkluderade Hässelbyområdet.

År 1973 äger årsmöte rum den 26 januari tillsammans med Järvaföreningen, och Spångaföreningen firar nu 45-årsjubileum med att lyssna på bland annat partiets andra vice ordförande riksdagsman Eric Krönmark. där 100 personer deltog. Bland dessa finns gästerna Ingrid Diesen och Margaretha av Ugglas. Det serverades grillad casseler med mimosallad och rödvin.

Inför valrörelsen 1973 startar föreningen "Ajas biltjänst", en kontaktservice för medlemmar som önskade skjuts till föreningsmöten och till vallokalen. I valresultatet blir gör Spånga mycket stora framsteg och får 4 269 röster i valet. Detta gör oss till största borgerliga parti i Spånga med Centerpartiet på andra plats. Valkretsen fördubblar antalet moderata mandat i kommunfullmäktige från två till fyra. Men inför valet hade inte föreningen nominerat någon lokal kandidat till kommunfullmäktige. Året som följer utgår man ifrån ett nyval till riksdagen på grund av jämviktsriksdagen.

Året 1973 bildas Vällingby församling, och därvid uppkommer frågan om gränsdragning mellan Vällingby- och Spångaföreningarna. Skapas föreningsgränserna enligt församlingsgränsen förloras Nälsta, Kälvesta och Vinsta. I dessa områden bor åtta av medlemmarna i Spångas dåvarande föreningsstyrelse (inklusive presidie), och man motsätter sig kraftigt när förbundets förbundsstyrelse beslutar att församlingsgränsen ska följas.

MODERATA SAMLINGSPARTIET
I STOCKHOLM

Undertecknade utsädda av Förbundsstyrelsen
att tillsammans med representanter för
Spånga- och Vällingby-föreningarna gå
igenom problematiken i anledning av den
nya församlings- och valkretsindelningen
får härmed kalla Eder till ett sammanträde
i Stockholmsförbundets sammanträdesrum,
Schönfeldts Gränd 2, 1 tr, torsdagen den
24 januari 1974 kl 18 00.

Med vänlig hälsning *omig* *Spånga*
STIG DINGERTZ *Viktor Jellid* *J.O. Olsson*
STIG RINDBORG *Gunnar Holten* *Arne Sjöberg*

*2:a sammmanträdet 4/2-74 kl. 17.30 i
@ hals-huset.*

Stockholm den 17 januari 1974

I en skrivelse till förbundet argumenterar man för att såväl föreningsens grundande skedde i Nälsta, och att förbundsstyrelsen riskerar "rycka undan grundvallarna för föreningsens fortsatta existens". Det pågår medlingsförsök, men 1974 genomförs vad som kan hittills vara det enda extra årsmötet i föreningsens historia. Det extra årsmötet ställs inför två alternativ: Att föreningsgränsen ska sammanfalla med församlingsgränsen, eller oförändrat verksamhetsområde. Med röstsiffrorna 23 röster för och 17 emot beslutas att "Spånga-föreningen skall behålla sitt nuvarande verksamhetsområde."

Under 1975 väljs "många starka kvinnor" in till föreningsstyrelsen såsom Anitta Tarre, Vivi Brander-Fransson och Tuija Malmström. Behovet av en lokal kvinnoförening anses därför inte längre finnas. Detta år talar åter Anders Wijkman som nu är riksdagsman, på temat "hur mycket skall storebror veta om dig?", angående integriteten vid samordning av dataregister. Föreningen tar

initiativ till att en hänvisningsskylt upprättas vid infartsvägen till Spånga kyrka, och har ett föreningsmöte där Black Velvet Band underhöll med "irländsk och skotsk folkmusik".

Föreningen upprättar dialog med borgarrådet Ulf Adelson angående förbättringar av trafiksäkerheten i korsningen Sundbyvägen/Bromstensvägen, och det beslutas att varningsmärken för trafiksignalerna i korsningen sätts upp.

År 1976 är föreningen rustad för valrörelse. Årsmötet avslutas i Blå Hallen i stadshuset med bejublat tal av Gösta Bohman, samt en buffé till kostanden 15 kronor. Verksamheten är helt inriktad på valrörelse. Medlemsantalet ökar till 352 medlemmar varav 122 ungdomar, och cirka 100 medlemmar deltar aktivt i valrörelsen.

Det blir en rejäl valframgång, med 25,5% i kommunalvalet och borgerlig majoritet i såväl riksdag, landsting och kommun. Yvonne Derens och Nils Edfeldt hade av föreningen nominerats till kommunfullmäktige, och Nils Edfeldt lyckas bli invald. På årsmötet 1977 ger Carl Bildt en inblick i arbetet i den borgerliga regeringen.

Spånga-Vällingby MUF har under valrörelsen börjat göra sig hörda och sedda igen. Bengt Wikstad valdes till ordförande 1976, som tidigare också varit kontaktman mot föreningen. Under 1978 gör MUF en lokal omorganisation, och delar upp sig i tre föreningar för Spånga, Vällingby och Hässelby. MUF flyttar också från sin gamla lokal från Ormängsgatan 73 till en betydligt större lokal på Multrågatan 142 i Vällingby.

50-årsjubileum 1978

1978 firas föreningens 50-årsjubileum. De tre dotterföreningarna i kretsen avhåller sina årsmöten i angränsande lokaler i Spånga församlingshus och uppvaktar femtioåringen med pompa och ståt. Lennart Blom talar över ämnet "Västerort moderat fäste i 50 år". Förbundsordförande Margareta av Ugglas deltar som förbundsordförande, och skriver första inlägget i den medlemsbok som 40 år senare fortfarande används.

För att vi skall kunna beställa maten är vi tacksamma för en bindande anmälan till supén senast måndagen den 27 februari till någon av nedanstående

- Moderata kansliet tel 23 61 80/151
- Märilt Olsson 36 36 40
- Gunhild Uppfeldt 36 04 31
- Yvonne o Douglas Dérens 89 19 61

Program:

- Kl 19 00 Spånga-, Vällingby-, Hässelby- och Järvaföreningarna håller årsmötesförhandlingar i skilda lokaler i Spånga församlingshus
- 19 40 Spångaföreningen bjuder på drink i foajén
- 20 00 50-årsjubileumssupé
- En historisk återblick på de gångna 50 åren
- Västerortsbon, industriborgarrådet
LENNART BLOM
talar om "Västerort - ett moderat fäste i 50 år till"
- Kaffe med kaka
- Förfriskningar serveras i baren
- HJÄRTLIGT VÄLKOMNA!
Styrelserna i Spånga, Vällingby, Hässelby och Järva

1928-1978 JUBILEUMSÅRSMÖTEN

50år

Moderata föreningarna i
Spånga
Vällingby
Hässelby
Järva

Under 1979 väljs Anita Tarre till föreningsordförande, och blir därmed också den första kvinnliga ordföranden. Året präglas av uppladdning inför valet, Agneta Rehnvall engagerar sig hårt i att få igång Radio Moderat - Järva Närradio att fungera. Föreningen engagerar sig för att stoppa avstängningen av smågatorna i Spånga enligt "trafikplan 77". Gatukontoret beslutar tillslut at ta bort

cementblocken. Valresultatet blir en framgång med Moderaterna som största parti i Spånga med 34,3%. Nils Edfeldt kandiderade inte för omval och föreningen tappar sin representation i kommunfullmäktige.

MUF värvar under valåret så pass mycket att totala medlemsantalet i föreningen når 464, varav ungdomarna utgjorde 226 stycken (48,9%). Man meddelar att det finns MSU-föreningar på alla berörda skolor i verksamhetsområdet, undantaget Grimstaskolan. På Sundbyskolan har Leif Hellström blivit ordförande.

Året 1980 präglas av en livlig kampanj för linje 1 i folkomröstningen om kärnkraft. Nationell kampanjgeneral var Per Unckel, och föreningen gästas av digniteter såsom gatuborgarråd Sture Palmgren, justitieminister Håkan Winberg och riksdagsmannen Anders Björk.

Under 1981 väljs Bo Björkbom till ny ordförande och Carl Cederschiöld talar om läget i stadshuset på årsmötet den 10 mars. Remissarbetet fortsätter på hög nivå, och under ledning av Bengt Wikstad startas en egen kandidatutbildning i 6:e kretsen som kopieras av förbundet och blir en lång lokal tradition.

Under 1982 är det fokus på valrörelse, och ett möte anordnas med Gunnar Hökmark, Ebbe Beck-Friis och Danne Nordling om socialdemokraternas förslag till löntagarfonder. Valresultatet i Spånga blir 38,5 till kommunen, och resulterar i att föreningen får in två ersättare i kommunfullmäktige, Bengt Wikstad och Lena Edfeldt. I kyrkovalet blir resultatet 13 mandat, oförändrat från 1979.

Under 1983 förläggs årsmötet till Gimo Herrgård i Uppland, som varit partiets kursgård sedan 30-talet. 45 medlemmar åker gemensamt buss dit med stopp vid Skäfthammars kyrka så de som så önskar kan delta i gudstjänst. Rektor Ragnar Anderzon visar själv deltagarna runt herrgården, och Bo Björkbom omväljs som ordförande på tre år under årsmötet. Föreningen tecknar sig som tack för besöket på en aktiepost på 1000 kronor på Gimo Herrgård AB.

Det beslutas i 6:e kretsen för första gången 1983 att man ska gå fram med egen valsedel i kommun- och landstingsvalen, istället för gemensamma listor med 2:a kretsen. De gemensamma valsedlarna har kraftigt missgynnat 6:e kretsens kandidater.

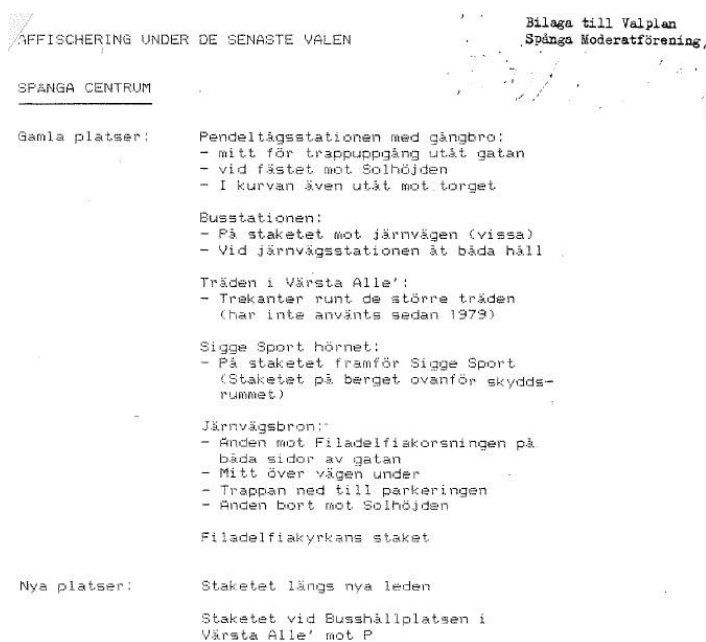
Under 1985 inrättas nya fritids- och skoldistriktsnämnder i Stockholm stad, som Moderaterna inte skapa en majoritet till att stoppa. I valet samma år tappar partiet i Spånga, men fortsätter att vara klart största parti. Agneta Rehnvall blir invald i kommunfullmäktige, och Bengt Wikstad blir ersättare.

Året därefter blir Bengt Wikstad föreningsordförande och styrelsen ser över sina arbetsformer, framförallt stärks sekreterarrollen vars roll innehas av Bertil Sandberg. När Ulf Adelson av sagt sig uppdraget som partiledare, diskuterar föreningsstyrelsen frågan om val av efterträdare, och beslutar att till valberedningen nominera Anders Wijkman och Ingegerd Troedsson.

Föreningen är nu 339 medlemmar, varav 82 ungdomar. Hässelby MUF har brutit sig ur kretssamarbetet. Spånga MUF och Vällingby MUF beslutar sig för att åter gå samman.

60-årsjubileum 1988

Föreningen firar sitt 60-årsjubileum i samband med årsmöte den 15 mars 1988. Partisekreterare Per Unckel talar om Moderata idéer som formar framtiden. Fokus läggs på årets valrörelse, bland annat görs utdelarorganisationen om för att stämma överens med valdistrikten. Enligt dokument nedan genomför styrelseledamot Christer Grunder en analys om var affischering ska ske inför valet, vilket var en del av diskussionsunderlaget inför föreningens valplan 1988.

Remissarbetet fortsätter efter valet som vanligt med stora remisser som "Översiktsplan för Stockholm" och mindre remisser såsom "Förslag till busstidtabeller sommaren 1989 och vintern 1989/1990". Vällingbyföreningen initierar ett samarbete kring frågan om en is-hall på Spånga IP.

Gemensam pensionärsverksamhet med Vällingbyföreningen pågår under en rad år under ledning av Atle Larsson på ett förtjänstfullt

sätt. Exempelvis ordnas 1989 besök på Kungliga operan, Märsta sjukhem, Bergianska trädgården, Fjäderholmarna och Årsta säteri.

Efter valet 1988 återupptar Vällingbyföreningen en dialog med Stockholmsförbundet om att få till en ändring av gränsdragningen mellan våra föreningar. Spångaföreningen går in med ett långt inlägg där vi i grunden motsätter oss några ändringar av gränsen, men kan acceptera att stadsdelarna Kälvesta och Vinsta överförs till Vällingby mot att vi får behålla Nälsta. Den 25 januari 1990 avgörs frågan och det blir en seger för Spångaföreningens reviderade yrkan. Agneta Rehnvall som sitter i förbundsstyrelsen lyckas, trots att grundprinciperna talar mot Spångaföreningen, få förbundsstyrelsen att acceptera vårt synsätt.

Inför valet 1991 går föreningen fram med nio kandidater i provvalet till kommunfullmäktige och fyra kandidater till landstinget. Flera Spångakandidater får framträdande platser på valsedlarna. En viss tävlingsinstinkt framträder, när föreningsstyrelsen konstaterar att genomsnittskandidaten från Spånga fått högre röstsiffror i provvalet än grannföreningarnas kandidater.

Under valet anordnas lokala stadsdelsträffar, en i Sundby-Flysta och en i Nälsta där allmänheten får träffa föreningens lokala kandidater. Valresultatet är en succé och för första gången sen Arvid Lindmans dagar får Sverige en moderat statsminister. Gamle Spångamoderaten Agneta Rehnvall blir borgarråd i Stockholms stadshus, och sedermera också förbundsordförande för Moderaterna i Stockholm stad.

Inför kyrkofullmäktigevalet 1991 uppstår slitningar när den moderata kyrkorådsgruppen motsätter sig att en kandidat återfinns på listan till Spånga församling. Personer hotar med en spränglista, och trots att en överenskommelse nås tillsammans med förbundet, går man ändå fram med en egen lista. Totalt sett slutar detta med att Moderaterna går fram med tre mandat, alla från spränglistan. Stämningen i föreningsstyrelsen försämras kopplat till detta. Bland annat slutar det med att Kerstin Gustavsson byter förening för att sedan bli en lysande föreningsordförande för Tensta-Rinkebyföreningen.

Året 1992 uppfattar valberedningen situationen i styrelsen och föreslår en helt ny styrelse under ledning av ordförande Harry Kjellin. Medlemsantalet är nu 248, varav 32 ungdomar.

Inför valet 1994 börjar föreningsstyrelsen ta fram ett lokalt valprogram. Företagarna bjuds in till möte med lokala politiker och under Gerd Ringqvist ledning börjar man ge ut medlemstidningen "Vi Spångamoderater" som utkommer med tre nummer under 1993.

Det skickas under året ut en "pressrelease" beträffande att P-skiva införs i Spånga Centrum, och att det är ett direkt resultat av ett öppet möte om trafikfrågor som föreningen arrangerat.

Årsmötet den 17 februari 1994 leds och gästas av riksdagsman Ulf Kristersson, som ger ett bra avstamp inför valet. Det blir votering om platsen till förbundets företagarråd. Föreningen driver under året en aktiv valrörelse med bokbord, flygbladsutdelning, affischering samt deltog aktivt i kampanjen "dialog 08" med att ringa 1048 samtal. Totalt deltog cirka 40 personer i valrörelsen. Resultatet blev inte som planerat, men det går bättre i folkomröstningen om inträde i EU där Ja-sidan vinner.

Föreningsstyrelsen konstaterar i maj att en interpellation från fullmäktigeledamot Björn Wickström om Spånga station uppmärksammats i tidningen Västerort, utan att hans föreningstillhörighet angetts. Lämpligheten diskuteras att förse Västerort med färdigskrivna manus "för att på bästa sätt få fram våra ambitioner", men man initierar istället ett möte med redaktören.

Spånga-Vällingby MUF slås 1994 ihop med Hässelby MUF och Bromma MUF, till en förening med cirka 320 medlemmar. Men trots många medlemmar är verksamheten svår att få igång.

Mellan 1995 och 1996 genomförs sex politiska caféer. Pensionärsverksamheten genomför en rad sammankomster och ytterligare nummer av "Vi Spångamoderater" utkommer. Föreningsstyrelsen opponerar sig kraftfullt mot införandet av stadsdelsnämnder i Stockholm stad. Exempelvis i SvD den 5 maj 1995.

Fram till valåret 1998 tillträder Rolf Lindström som ny föreningsordförande. Atle Larsson avlider, som i 10 år drivit pensionärsverksamheten med otroligt engagemang.

I provvalet inför kommunvalet går det mindre bra för de flesta av föreningens kandidater, vilket irriterar föreningsordföranden så till den grad att han avsäger sig sina kommunala uppdrag. Men föreningen deltar förtjänstfullt i valrörelsen. Bland annat i telemarketingkampanjen där Madeleine Jacobsson är bäst i föreningen med att ringa 303 samtal. 2001 blir hon föreningsordförande och därmed också den andra kvinnliga ordföranden i föreningens historia.

Under 2002 ser det ljus ut inför valet, särskilt i kommunen, men det blir storförlust i alla tre valen. Föreningen har drivit en aktiv valrörelse, och får representation i stadshuset genom Åsa Ekelund.

75-årsjubileum 2003

Spångaföreningens 75-årsjubileum firas 2003. Den stora festen äger rum först på hösten, då hela kretsen samlas och avnjuter god mat och vin i trevlig samvaro. Samma år genomförs folkomröstning om införande av euron. Valdeltagandet var högt i föreningsområdet. När resultatet utvärderas var snittet för Spånga 57% för Ja-sidan, att jämföra med 55% för hela Stockholm. Föreningen sätter in en annons i "Spångabladet" och tackar alla Ja-röstande Spångabor.

Efter en lång tids dvala startas 2004 MUF Västerort igen. Verksamhetsområdet innefattar hela Västerort inklusive Bromma. MUF-föreningen får inför valet ett bidrag från föreningen på 1 000 kronor, och Dennis Wedin är föreningens kontaktperson.

Föreningsstyrelsen fokuserar på valåret 2006 och har en fungerande utdelarorganisation och aktiv hemsida. Det blir ett efterlängtat maktskifte på alla politiska nivåer. Inger Akalla från föreningen blir vald till ledamot i Stockholms

Stadsdelsnämnder ger inte bättre demokrati

● Det finns flera viktiga skäl till att moderaterna säger nej till stadsdelsnämnder

1. Stadsdelsnämnder är ingen demokratireform, de ger inte medborgarna mer att säga till om. Flera politiker ger inte ökad demokrati, tvärtom. Med stadsdelsnämnder riskerar medborgarna att berövas inflytande och den politiska maktsfären ökar. Vi vill att människor ska bestämma så mycket som möjligt själva, utan inblandning av politiker.

Det blir heller inte bättre demokrati i så mycket att medborgarna i stadsdelarna utser sina lokala politiker. Det är fortfarande fullmäktige som utser stadsdelsnämnderna. Med den majoritet som råder i fullmäktige i dag blir det alltså socialistisk majoritet även i de stadsdelar som röstat borgerligt.

2. Stadsdelsnämnder sparar inga pengar. I stället blir det sannolikt kraftigt ökade kostnader, framför allt för fler politiker och större administration. Lågt räknat innebär stadsdelsnämnder administrativa kostnader på cirka 150 mkr, initialt ännu mer i form av uteblivna effekter av konkurrensutsättning m.m.

Vi utesluter inte att stadsdelsnämnder kan medföra en

del-sänkta kostnader genom att vissa verksamheter samordnas. Men då är det bättre att redan nu samordna dessa verksamheter, t ex genom att flytta in stadsdelsbibliotek i skolan och utnyttja skolans lokaler i stället för separata samlingslokaler.

3. Stadsdelsnämnder hotar valfriheten. Barnomsorgs- och skolpengarna ger föräldrarna både rätt och möjlighet att välja, var som helst i hela staden. Denna valfrihet hindras av konstgjorda administrativa gränser. Erfarenheterna från

andra håll är att lokala politiker och tjänstemän ogärna ser att barnvårdsbaromsorg och skola utanför den egna stadsdelen.

4. Stadsdelsnämnder hotar kvaliteten i angelägen verksamhet. Det säger sig självt att 23 stadsdelsnämnder inte kan upprätthålla samma kompetens som en kulturförvaltning, en skolförvaltning osv. När omvärlden kraftsamlar ska Stockholm splittra resurserna. Så kan aldrig en slagkraftig organisation uppnås.

5. Enligt senaste uppgifter blir det 23 stadsdelsnämnder.

Det har också talats om 50 nya heltidspolitiker, 350 fler politiska uppdrag. Gränserna är ibland tämligen godtyckligt dragna, exempelvis Bromsten förs till Rinkeby, Södermalm och Östermalm – som upplevs som egna stadsdelar – delas. Det finns inget som talar för att det uppnås bättre resultat genom att staden splittras. Tvärtom tyder erfarenheter från både Göteborg och pågående försök i Stockholm på motsatsen.

Harry Kjellin
ordförande, Spångamoderaterna

Foto: THORE LINDEMAN

Stadsdelsnämnder innebär en splittring av Stockholms resurser.

läns landsting, och Christer Grunder ersättare till detsamma. Daniel Valiollahi blir vald till yngst ledamot i Stockholm stads kommunfullmäktige.

Madeleine Jacobsson lämnar 2007 över ordförandeskapet till Christer Grunder som inleder arbetet med att rusta föreningen till valåret 2010. 2008 planeras ett 80-årsjubileum på restaurang Tre Kockar i Spånga center, men det får ställas in efter att man inte nått upp i det deltagarantal som restaurangen kräver.

**TRYGGT OCH SNYGGT
MED MODERATERNA
I SPÅNGA**

Inför valsedelprocessen för valen 2010 anmäler från föreningen 11 kandidater sitt intresse för kommunfullmäktige och 10 till Stockholms läns landsting. Det tas fram en folder "Tryggt och snyggt med Moderaterna i Spånga" som beskriver den moderata politiken och föreningens lokala toppkandidater. Madeleine Jacobsson tilldelas förbundets förtjänsttecken i silver.

 moderaterna

Kyrkovalet 2009 präglas av diskussioner om att Kista församling från och med 2010 ska slås samman med Spånga församling. Bengt Akalla toppar gemensamma valsedeln, föreningen driver kampanjen "Nutid och framtid" och partiet får 10 mandat.

Valresultatet leder inte bara till förnyat förtroende i alla politiska instanser, utan också till att Inger Akalla blir omvald till ledamot och Christer Grunder ersättare i Stockholms läns landsting, och Dennis Wedin blir ledamot och Ole-Jörgen Persson ersättare i Stockholms kommunfullmäktige.

Madeleine Jacobsson och Bengt Akalla

I mellanvalsperioden fram till nästa val fokuserar föreningen på lokala frågor, och påverka de egna företrädarna i stadshus, landsting och riksdag. När borgarrådet Ulla Hamilton på medlemsträff i Spånga församlingshus ger beskedet att rulltrappan vid Spånga station ska renoveras blir det jubel.

Efter att Systembolaget i Tensta lagt ner, driver föreningen på för att stadsdelen ska få ett mindre systembolag. En större upprustning av Spånga torg genomförs av Stockholm stad. Christer Grunder och Bengt Akalla tilldelas förbundets förtjänsttecken i silver.

Efter nationellt partistämmobeslut 2011 så blir kyrkovalet 2013 det första som föreningen inte längre bedriver någon kampanj. Borgerligt Alternativ bildas istället som ny nomineringsgrupp på alla nivåer. Bengt Akalla får fortsatt förtroende att leda församlingen via den nya nomineringsgruppen.

Inför supervalåret genomfördes basutbildning i samarbete med övriga föreningar i 6:e kretsen och 2014 hade föreningen till försöksnomineringsprocessen fem kandidater till kommunfullmäktige, fem

kandidater till Stockholms läns landsting och en till riksdagen. Valresultatet blev en besvikelse, med tappad politisk majoritet på alla nivåer. Alliansen kan dock i minoritet styra vidare i Stockholms läns landsting, och Spångakandidaterna behåller de mandat man fick 2010.

Föreningen var överlägset det mest synliga partiet i valrörelsen i Spånga där vi huserade vid Spånga station varenda vardagsmorgon de sista veckorna, knackade dörr och mycket annat. Vi samlade över 25 Spångabor och minst lika många från staden som deltog i kampanjandet. På bilden bredvid syns bl.a. sjukvårdslandstingsråd Filippa Reinfeldt och finansborgarråd Sten Nordin.

Ett ljus i mörkret blir att Moderaterna, efter åtta år med FP som ledande alliansparti i Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, efter valet blir tilldelade vice ordförandeposten, som tillfaller Ole-Jörgen Persson. Detta innebär större möjligheter att ta plats i debatten.

Föreningen ställer om till att bedriva ett relevant oppositionsarbete under mellanvalsperioden, genom kampanjer och diskussioner. Stockholm stad ger besked om ett planerat modulbygge för nyanlända i Sundby. Efter konstruktiv kritik från föreningen och den moderata gruppen i stadsdelsnämnden kring bristande förankring, placering och storlek väljer S-majoriteten i stadshuset att backa.

Tryggheten blir en central fråga för föreningsstyrelsen, med fokus på att området behöver ordningsvakter och kameraövervakning. I flera år motsätter sig den MP-ledda majoriteten i stadsdelsnämnden förslag kring detta, men väljer att backa precis innan valåret 2018 ska inledas.

Förteckning, föreningsordföranden för Spångamoderaterna

Axel Wahlgren 1928 - 1934
Carl Sköldqvist 1935-1938
Vilhelm Öhrström 1939
Sten Sköldqvist 1940 - 1943
John Carlstedt 1944 - 1954
Erik Unge 1955 - 1958
Gunnar Hallenheim 1959 - 1962
Gunnar Lindberg 1963
Gösta Hallme 1964 - 1966
Hans Mothander 1967 - 1970
Nils Edfeldt 1971 - 1974
Björn Wickström 1975 - 1978
Anita Tarre 1979 - 1980
Bo Björkbom 1981-1985
Bengt Wikstad 1986 - 1991
Harry Kjellin 1992 - 1996
Rolf Lindström 1997 - 1998
Bengt Wikstad 1999 - 2000
Madeleine Jacobsson 2001 - 2006
Christer Grunder 2007 - 2013
Dennis Wedin 2014 -